

Sygn. akt V ACa 651/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Ewa Klimowicz-Przygódzka

Protokolant: Gabriela Kaszuba

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2021 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa - Wojewody (...)

przeciwko R. K.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie

z dnia 26 marca 2019 r., sygn. akt II C 1403/17

I. zmienia częściowo punkt pierwszy zaskarżonego wyroku w ten sposób, że oddala powództwo w zakresie dotyczącym zaspokojenia wierzytelności wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 stycznia 2015 r., sygn. akt XXI Pa 342/14;

II. oddala apelację w pozostałym zakresie;

III. zasądza od R. K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Ewa Klimowicz-Przygódzka

Sygn. akt V ACa 651/19 UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Wojewody (...) skierowanej przeciwko R. K. uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda umowę darowizny zawartą w formie aktu notarialnego w dniu 7 sierpnia 2014 r. pomiędzy T. K. (1) jako darczyńcą a jego żoną R. K., w części w jakiej T. K. (1) darował pozwanej swój udział, objęty wspólnością ustawową małżeńską, w wysokości 2/3 części w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości G., gmina T., powiat (...) składającej się z działek ewidencyjnych o numerach (...) o powierzchni 0,6198 ha, dla których Sąd Rejonowy w Grójcu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi Księgę Wieczystą (...), celem zaspokojenia wierzytelności Skarbu Państwa – Wojewody (...) wynikających z:

- punktu 1 prawomocnego wyroku z dnia 24 listopada 2011 r. Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie (sygn. akt II C 501/10) co do kwoty 1.702.716,39 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2009 r. do

dnia zapłaty, powyżej wyegzekwowanej kwoty należności odsetek ustawowych w kwocie 65.222,82 zł, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 12 września 2016r.;

- punktu 2 prawomocnego wyroku z dnia 06 listopada 2012 roku Sądu Apelacyjnego w Warszawie (sygn. akt I ACa 455/12) co do kwoty 5.400,00 złotych, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 12 września 2016r.;

- punktu 3 postanowienia z dnia 8 września 2016 r. Sądu Okręgowego Warszawa -Praga w Warszawie (syg. akt II Co 71/16) co do kwoty 100 zł. tytułem kosztów postępowania klauzulowego należnych wierzycielowi od dłużnika,

- punktu 1 i 3 prawomocnego wyroku z dnia 16 sierpnia 2011r. Sądu Rejonowego dla Warszawy- Pragi Południe w Warszawie (syg. II C 297/10) co do kwoty 27.173,43 zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia 10 grudnia 2009 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 3.776 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 25 lipca 2016r. zgodnie z treścią postanowienia z dnia 13 maja 2016r. Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie (syg. II C 456/16) ;

- punktu 2 prawomocnego wyroku z dnia 25 marca 2013r. Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie (syg. IV Ca 572/12) co do kwoty 1.200 zł, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 25 lipca 2016r. zgodnie z treścią postanowienia z dnia 13 maja 2016r. Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie (syg. II C 456/16) ;

- punktu 2 prawomocnego wyroku z dnia 26 lutego 2013r. Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie (syg. I C 2930/12) co do kwoty 2.417 zł, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 13 października 2016r. zgodnie z treścią postanowienia z dnia 27 września 2016r. Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie (syg. VI Co 1617/16);

- punktu 2 prawomocnego wyroku z dnia 21 listopada 2013r. Sądu Okręgowego w Warszawie (syg. V Ca 1822/13) co do kwoty 1.200 zł, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 13 października 2016r. zgodnie z treścią postanowienia z dnia 27 września 2016r. Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie (syg. VI Co 1617/16);

- punktu 5 prawomocnego wyroku z dnia 26 listopada 2014r. Sądu Okręgowego w Warszawie z (syg. XII K 42/13) zmienionego wyrokiem z dnia 20 marca 2015r. Sądu Apelacyjnego w Warszawie (syg. II AKa 44/15), co do kwoty 1080 zł, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 20 września 2016 r. zgodnie z treścią postanowienia z dnia 26 sierpnia 2016r. Sądu Okręgowego w Warszawie (syg. XII K 42/13, XV Ko 1202/16);

- punktu 2 prawomocnego wyroku z dnia 4 stycznia 2013r. Sądu Okręgowego w Warszawie (syg. I C 136/12), co do kwoty 77 zł, zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 10 sierpnia 2016r. zgodnie z treścią postanowienia z dnia 2 sierpnia 2016r. Sądu Okręgowego w Warszawie (syg. I Co 173/16);

- punktu 2 postanowienia z dnia 2 sierpnia 2016r. Sądu Okręgowego w Warszawie (syg. I Co 173/16) co do kwoty 66 zł tytułem kosztów postępowania klauzulowego należnych wierzycielowi od dłużnika;

-punktu 2 prawomocnego wyroku z dnia 13 stycznia 2015 r. Sądu Okręgowego w Warszawie (syg. XXI Pa 342/14) co do kwoty 67,50 zł , zaopatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 12 września 2016r. zgodnie z treścią postanowienia z dnia 29 sierpnia 2016r. Sądu Rejonowego dla Warszawy -Żoliborza w Warszawie (syg. VII Po 120/16);

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone zaś pozwana została obciążona kosztami procesu.

Z ustaleń faktycznych jakie legły u podstaw tego rozstrzygnięcia wynikało, że pozwana pozostaje w związku małżeńskim z T. K. (1) od 1984 r.. Małżonków obowiązuje cały czas ustrój wspólności ustawowej małżeńskiej.

Mąż pozwanej pełnił funkcję syndyka masy upadłości przedsiębiorstwa państwowego (...) w W.. Wyrokiem z dnia 24 XI 2011 r., wydanym w sprawie o sygn. akt II C 501/10 Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zasądził od T. K. (1) na rzecz w/w przedsiębiorstwa (...) w likwidacji kwotę 1.702.716,39 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26

czerwca 2009 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 92.353 zł tytułem zwrotu kosztów procesu . Zasądzona kwota główna dotyczyła wynagrodzenia przyznanego dłużnikowi z tytułu pełnionej funkcji syndyka i stanowiła różnicę pomiędzy kwotą wypłaconą na rzecz T. K. (1) z majątku masy upadłości a kwotą ostatecznego wynagrodzenia ustalonego w postanowieniu Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy z dnia 17 stycznia 2007 r. . Wyrokiem z dnia 6 listopada 2012 r. wydanym w sprawie I ACa 455/12 niniejszy Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego od tego orzeczenia i zasądził od T. K. (1) na rzecz (...) Przedsiębiorstwa (...) w likwidacji kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Postanowieniem z dnia 8 września 2016 roku w sprawie II Co 71/16 Sąd Okręgowy nadał klauzulę wykonalności wyrokowi z dnia 24 XI 2011 r. wydanemu w sprawie II C 501/10 oraz wyrokowi Sądu Apelacyjnego z dnia 6 listopada 2012 I ACa 455/12 na rzecz Skarbu Państwa – Wojewody (...), na którego przeszło uprawnienie wierzyciela przeciwko dłużnikowi T. K. (1).

Z uwagi na brak spłaty wierzytelności, w dniu 9 grudnia 2011 r. (...) Przedsiębiorstwo (...) w likwidacji z siedzibą w W. złożyło do komornika wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko T. K. (1), z rachunków bankowych dłużnika, emerytury i ruchomości co do obowiązku zapłaty na jego rzecz kwoty 1.702.716,39 zł, kwoty 92.353 zł, kosztów postępowania egzekucyjnego, w oparciu o wyrok Sądu Okręgowego Warszawa- Praga w Warszawie z dnia 24 listopada 2011 roku, sygn. II C 501/10. W dniu 16 grudnia 2016r. komornik postanowił postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko T. K. (1) kontynuować na rzecz nowego wierzyciela Skarbu Państwa- Wojewody (...) wobec złożenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności wydanego w sprawie II Co 71/16.

W toku postępowania egzekucyjnego (Km 4676/11 , obecnie Km 429/17) wyegzekwowano na rzecz wierzyciela łącznie 146.717,77 zł. Z pisma komornika z dnia 10 października 2016 r. wynika, że kwota ta została zaliczona na poczet odsetek zaległych - 51.902,76 zł, kosztów procesu – 92.353 zł, kosztów zastępstwa w egzekucji – 1.800 zł i spłatę zaliczek wierzyciela – 662,01 zł.. Zgodnie z zawiadomieniem komornika z dnia 4 maja 2017r. do wyegzekwowania pozostała należność główna w kwocie 1.702 716,39 zł i odsetki naliczone do 4 maja 2017r. w kwocie 1.418 497,81 zł. Obecnie wszczęta jest egzekucja z emerytury dłużnika . W okresie od 5 maja 2017r. do 19 grudnia 2018r. wyegzekwowano tytułem odsetek kwotę 13. 320, 06 zł.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 26 listopada 2014 roku, XII K 42/13, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 marca 2015 roku w sprawie o sygn. akt II AKa 44/15, T. K. (1) został uznany winnego tego, że w okresie od 10 października 2007 r. do dnia 18 czerwca 2009 r. w W., działając czynem ciągłym, podał się za funkcjonariusza publicznego – syndyka masy upadłości (...) (...) w W., pomimo prawomocnego zakończenia postępowania upadłościowego, nie mając umocowania zatrzymał księgi, korespondencję i dokumenty upadłego, nie zwrócił nienależnego wynagrodzenia w kwocie 1.485.457,03 zł netto oraz zarządzał majątkiem upadłego dokonując nieuzasadnionych wydatków, transferu środków pieniężnych na rachunek własny i przeprowadzając operacje finansowe na rachunkach bankowych przedsiębiorstwa, czym działał na jego szkodę. T. K. (1) został skazany na karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zostało zawieszona na okres próby 3 lat. W pkt. 5 wyroku Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego – (...) Przedsiębiorstwa (...) w Likwidacji w W. kwotę 1.080 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie. Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2016r. Sąd Okręgowy w Warszawie nadał klauzulę wykonalności wyrokowi z dnia 26 listopada 2014r. ,sygn. XII K 42 /13 co do jego pkt. 5. Przed komornikiem na podstawie wskazanych tytułów wykonawczych toczy się postępowanie egzekucyjne pod sygn. Km 989/17.

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi -Południe z dnia 16 sierpnia 2011r. Sąd zasądził od pozwanego T. K. (1) na rzecz powoda (...) Przedsiębiorstwa (...) w likwidacji z siedzibą w W. kwotę 27.173,43 zł wraz z odsetkami ustawowymi za okres od dnia 10 grudnia 2009r. do dnia zapłaty (pkt. I) oraz kwotę 3.776 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt. II). Na skutek apelacji pozwanego od tego wyroku Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie wyrokiem z dnia 25 marca 2013r. oddalił apelację i zasądził od T. K. (1) na rzecz pozwanego kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. II). Postanowieniem z dnia 13 maja 2016r. Sąd nadał powyższym wyrokom

klausulę wykonalności na rzecz Skarbu Państwa, na którego przeszły uprawnienia dotychczasowego wierzyciela. Obecnie toczy się postępowanie egzekucyjne na podstawie wskazanych tytułów wykonawczych pod syg. Km 985/17 .

Z kolei wyrokiem z dnia 4 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie syg. I C 136/12 z powództwa T. K. (1) przeciwko (...) Przedsiębiorstwu (...) w likwidacji z siedzibą w W. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 77 zł z tytułu zwrotu kosztów wynagrodzenia pełnomocnika procesowego. Postanowieniem z dnia 2 sierpnia 2016r. Sąd nadał na rzecz Skarbu Państwa - Wojewody (...) klauzulę wykonalności powyższemu wyrokowi oraz zasądził kwotę 66 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania. Na podstawie wskazanych tytułów wykonawczych toczy się postępowanie egzekucyjne pod syg. Km 988/17.

W dniu 26 lutego 2013 r. przez Sądem Rejonowym dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawie syg. I C 2930/12 zapadł wyrok m.in. zasądający od T. K. (1) na rzecz (...) Przedsiębiorstwa (...) w likwidacji z siedzibą w W. kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Oddalając apelację T. K. (2) od tego wyroku Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od niego na rzecz (...) Przedsiębiorstwa (...) w likwidacji z siedzibą w W. kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (syg. V Ca 1822/13). Wyrokiem powyższym została nadana klauzula wykonalności na rzecz Skarbu Państwa – Wojewody (...). Przed komornikiem sądowym na podstawie wskazanych tytułów wykonawczych toczy się postępowanie egzekucyjne pod syg. Km 992/17.

Sąd Rejonowy dla Warszawy Ż. w dniu 24 października 2013 r. wydał wyrok w sprawie z powództwa J. D. przeciwko (...) Przedsiębiorstwu (...) w likwidacji z siedzibą w W. i T. K. (1) o wynagrodzenie, wydanie świadectwa pracy i odszkodowanie. W dniu 13 stycznia 2015r. na skutek apelacji wniesionej przez T. K. (1) Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie syg. XXI Pa 342/14 wydał wyrok , w którym zasądził od dłużnika na rzecz (...) Przedsiębiorstwa (...) w likwidacji z siedzibą w W. kwotę 67,50 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego. Postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2016r. Sąd Rejonowy dla Warszawy – Żoliborza nadał klauzulę wykonalności na rzecz następcy prawnego wierzyciela tj. powoda.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynikało ponadto, że w czasie trwania związku małżeńskiego pozwana wraz z mężem zakupili samochód B. i T. (...), oraz nieruchomości tj. 6 działek w okolicach T., kilkanaście hektarów lasu na P., wybudowali dom w R. przy ulicy (...). W latach 80-tych nabyli dwa lokale mieszkalne dla synów, które kilka lat temu sprzedali, a pieniądze z tego tytułu przeznaczyli na wypoczynek oraz remont domu.

W dniu 7 sierpnia 2014r. dłużnik i pozwana pozostawali współwłaścicielami, na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej, w udziale wynoszącym 2/3 części niezabudowanej nieruchomości położonej w miejscowości G., niezabudowanych nieruchomości położonych w miejscowościach S. i M., zabudowanej nieruchomości położonej w W., przy ulicy (...). Umową zawartą w tym dniu w formie aktu notarialnego T. K. (1), działając jako darczyńca, darował swojej żonie tj. pozwanej cały swój udział w prawie współwłasności powyższych nieruchomości, w tym nieruchomości położonej w miejscowości G. objętej księgą wieczystą (...) stanowiącej działki ewidencyjne o nr (...). Małżonkowie postanowili, że przedmiot darowizny będzie stanowić majątek osobisty pozwanej. Wartość nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...) małżonkowie określili na kwotę 90.000 zł. R. K. na tej nabytej nieruchomości ustanowiła dożywotnią i nieodpłatną służebność osobistą mieszkania na rzecz męża, polegającą na prawie korzystania z całego budynku mieszkalnego posadowionego na tej nieruchomości.

T. K. (1) nie posiadał innych nieruchomości poza tymi, które przekazał pozwanej umową darowizny. Małżonkowie natomiast posiadali majątek w postaci samochodu B., nieruchomości stanowiących wyposażenie domu i księgozbioru.

Na zawarcie umowy darowizny nieruchomości małżonkowie mieli zdecydować się ze względu na pogarszający się stan zdrowia męża pozwanej oraz chęć uporządkowania spraw. Pozwana wiedziała o zadłużeniu męża na kwotę 2 milionów złotych, wynikającego z orzeczeń sądowych, jak również o zapadłym wyroku w sprawie karnej.

Postanowieniem z dnia 4 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie wykreślił z rejestru przedsiębiorców (...) Przedsiębiorstwo (...) w likwidacji z siedzibą w W..

Przechodząc do rozważań prawnych na tle tak ustalonego stanu faktycznego, sąd I instancji w pierwszej kolejności podniósł, że powód Skarb Państwa – Wojewoda (...) jest legitymowany czynnie do występowania z niniejszym powództwem, co zresztą nie było przez pozwaną kwestionowane. Powód stał się bowiem wierzycielem dłużnika T. K. (1) w drodze sukcesji generalnej po zlikwidowanym przedsiębiorstwie państwowym na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, w związku z art. 7b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. Znajduje to potwierdzenie w treści prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 8 września 2016 r. w sprawie II Co 71/16 stwierdzającego przejście uprawnień dotychczasowego wierzyciela i nadającego klauzulę wykonalności wyrokowi z dnia 24 listopada 2011 r. wydanemu w sprawie II C 501/10 i wyrokowi Sądu Apelacyjnego z dnia 6 listopada 2012 r. wydanemu w sprawie I ACa 455/12 na rzecz Skarbu Państwa – Wojewody (...). Postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi T. K. (1) jest kontynuowane na rzecz nowego wierzyciela tj. powoda, co wynika z postanowienia komornika sądowego z dnia 16 grudnia 2016 r..

Oceniając zasadność zgłoszonego w niniejszej sprawie roszczenia sąd I instancji uznał, iż znajduje ono oparcie w art. 527 § 1 k.c., stanowi tzw. skargę pauliańską, której wszystkie przesłanki zostały spełnione: 1) dłużnik dokonał z osobą trzecią czynności prawnej, na skutek której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową oraz doszło do pokrzywdzenia wierzycieli, 2) działanie dłużnika nastąpiło ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, 3) osoba trzecia miała wiedzę lub możliwość dowiedzenia się o tym.

Wyjaśniając powyższe przesłanki Sąd Okręgowy podnosił, że zgodnie z art. 527 § 2 k.c. czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Istotą pokrzywdzenia wierzyciela jest powstanie w wyniku dokonania przez dłużnika czynności prawnej sytuacji, która powoduje niemożność, ewentualnie utrudnienie lub też odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Dłużnik jest niewypłacalny, gdy cały jego majątek nie wystarcza na pokrycie zobowiązań. Niewypłacalność w wyższym stopniu, o jakiej mowa w cytowanej normie prawnej, natomiast oznacza, że w zasadzie każde istotne, bez względu na jego rozmiar, powiększenie niewypłacalności stanowi pokrzywdzenie wierzycieli.

Z kolei dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, gdy zdaje sobie sprawę, że wskutek dokonania czynności prawnej może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzycieli z jego majątku. Pokrzywdzenie wierzycieli nie musi być zamiarem dłużnika. Wystarczy, żeby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności.

Odnosząc się do trzeciej przesłanki skargi pauliańskiej Sąd Okręgowy wyjaśnił, że z posiadaniem przez osobę trzecią wiedzy o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, zrównana została sytuacja, gdy osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności mogła tę wiedzę uzyskać, a zatem, gdy brak tej wiedzy jest zawiniony.

W celu ułatwienia wierzycielowi wykazania powyższych przesłanek ustawodawca wprowadził pewne domniemania faktyczne. Zgodnie z art. 527 § 3 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Z kolei z art. 528 k.c. wynika, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W takiej sytuacji nie ma znaczenia dla możliwości uznania czynności dłużnika za bezskuteczną czy osoba trzecia wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć o tym, że dokonując czynności prawnej, dłużnik działał z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Odnośząc się do okoliczności niniejszej sprawy sąd I instancji uznał, że wszystkie omówione przesłanki roszczenia wierzyciela o uznanie czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną w stosunku do niego zostały spełnione.

Dłużnik powoda, będący mężem pozwanej dokonał na jej rzecz pod tytułem darmym rozporządzenia majątkiem, to jest na rzecz osoby będącej z nim w bliskim stosunku. W dacie powyższej czynności prawnej T. K. (1) nie posiadał innego majątku, który umożliwiłby zaspokojenie w pełni wierzytelności powoda wynikające m.in. z prawomocnego wyroku z dnia 24 listopada 2011 r. Sądu Okręgowego Warszawa Praga i wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 listopada 2012 r..

Odpowiadając na zarzut pozwanej sąd I instancji wskazał, że ustanowienie nieodpłatnej i dożywotniej służebności osobistej na rzecz męża na darowanej nieruchomości w żaden sposób nie zmienia nieodpłatnego charakteru zawartej przez małżonków umowy darowizny.

Jak wynikało z zeznań T. K. (1) i pozwanej objęte umową darowizny nieruchomości stanowiły najbardziej wartościowe składniki majątku dłużnika.

Doprowadziło to Sąd Okręgowy do wniosku, że T. K. (1), będąc dłużnikiem powoda wyzbył się na rzecz żony tj. bliskiej osoby składników swojego majątku w postaci udziałów w prawie własności nieruchomości, co uczyniło go niewypłacalnym, a egzekucję z jego majątku niemożliwą. Egzekucja ta ogranicza się bowiem aktualnie jedynie do dokonywania potrącenia ze świadczenia emerytalnego ZUS dłużnika w kwocie ok. 1.100 zł podczas gdy same odsetki za opóźnienie wynoszą 233,25 zł dziennie.

Reasumując sąd I instancji uznał, że wskutek umowy darowizny z dnia 7 sierpnia 2014 r. nastąpiło pokrzywdzenie powoda, albowiem czynność ta uniemożliwia powodowi wyegzekwowanie przysługujących mu wobec T. K. (1) wierzytelności. Dodatkowo dłużnik darował nieruchomość na rzecz swojej żony, to jest osoby pozostającej z nim w bliskim stosunku. Oprócz nieruchomości, których dotyczyła przedmiotowa czynność prawna T. K. (1) nie posiada dostatecznego majątku, z którego mógłby zaspokoić się w pełni wierzyciel. Ponadto dłużnik przekazując nieodpłatnie udziały w nieruchomościach swojej żonie działał w sposób świadomy, że stanie się niewypłacalny i nie będzie mógł spełnić ciężącego na nim długu. Wiedział, że wyzbywa się wartościowych składników majątku, a tym samym spowoduje niemożność zaspokojenia się z niego powoda. Pozwana przyznała, że wiedziała o wszystkich zobowiązaniach męża oraz o fakcie, że toczy się przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne. Nie wykazała braku po stronie dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzyciela ani aby dłużnik dysponował majątkiem pozwalającym na zaspokojenie powoda.

Za niewiarygodne sąd I instancji uznał wyjaśnienia pozwanej, iż przyczyną zawarcia umowy darowizny było pogorszenie się stanu zdrowia męża, a w związku z tym chęć uporządkowania pewnych spraw. Dolegliwości jej męża były uzasadnione jego wiekiem. Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy podniósł, że motywacja dokonania darowizny na rzecz pozwanej nie jest przesądzająca, ponieważ ustawodawca nie wymaga wykazania działania dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzycieli. Wystarczające jest wykazanie, że miał on świadomość, że stan pokrzywdzenia wystąpił. T. K. (1) wiedział o swoim zadłużeniu wobec powoda, jako osoba wykształcona, zajmująca się w małżeństwie finansami miał świadomość, że wyzbywając się jedynych wartościowych składników majątku utrudnia tym samym powodowi egzekucję należności. Sąd Okręgowy uznał, że dłużnik ten nie tylko liczył się z możliwością pokrzywdzenia wierzyciela, ale wprost chciał doprowadzić do uniemożliwienia powodowi wyegzekwowania wierzytelności.

Za nie mającą znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy sąd I instancji uznał okoliczność, że darowana nieruchomości objęta była wspólnością ustawową małżeńską. Stwierdził, że skarga pauliańska zapewnia ochronę także przed dokonanymi przez małżonków przesunięciami pomiędzy majątkiem wspólnym a odrębnym. (uchwała SN z 19 XII 1991 r. , III CZP 133/91,) oraz, że w czasie trwania ustawowej wspólności majątkowej dopuszczalne jest rozporządzenie przez małżonka przedmiotem wchodzącym w skład majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego drugiego małżonka. (uchwała składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 10 IV 1991 r. III CZP 76/90). Ochronny cel skargi pauliańskiej przemawia za tym, aby dopuścić taką skargę także wówczas, gdy nielojalne wobec wierzyciela rozporządzenie majątkowe podejmowane było nie tylko przez małżonków mających status dłużników w rozumieniu art. 527 k.c., ale przynajmniej z udziałem jednego takiego dłużnika. Sam udział małżonka niebędącego dłużnikiem wierzyciela w czynności prawnej noszącej cechy czynności fraudacyjnej powinien być wystarczającą okolicznością przemawiającą za możliwością uznania całej czynności prawnej za bezskuteczną wobec wierzyciela (art. 532 k.c.), a nie tylko za zakwestionowaniem jej skuteczności wobec zadłużonego małżonka. (wyrok SA w Krakowie z dnia 2 III 2016 r., sygn. akt I ACA 1660/15). Należy uznać, że skoro wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, może żądać na podstawie art. 527 § 1 KC uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez obu małżonków na rzecz osoby trzeciej i dotyczącej ich majątku wspólnego, gdy małżonek dłużnika nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 § 1 k.r.o., (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 X 2003 r., III CZP 72/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 VI 2003 r., IV CKN 204/01) to tym bardziej wierzyciel może wystąpić ze skargą pauliańską w sytuacji gdy małżonek który jest dłużnikiem daruje na rzecz drugiego małżonka nieruchomości stanowiące dotychczas przedmiot ich wspólności ustawowej. Sąd Okręgowy powołał się ponadto na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 II 2008r. II CSK 451/07 mówiące o tym, że małżonkom żyjącym w ustroju wspólności ustawowej wolno rozporządzać wzajemnie przedmiotami majątkowymi należącymi do majątku wspólnego, chyba że rozporządzenia te miałyby praktycznie biorąc skutek niedopuszczalnego w czasie trwania wspólności podziału tego majątku, zabronionego przez art. 35 k.r.o.. Sprzeczne z tym przepisem i w konsekwencji nieważne będą jedynie takie czynności prawne między małżonkami odnoszące się do składników majątku wspólnego, których treść i cel wskazują, że zmierzają do podziału majątku wspólnego w czasie trwania wspólności ustawowej, bądź stanowią rozporządzenie udziałem, który w razie ustania wspólności przypadnie małżonkowi w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku.

Sąd Okręgowy uznał, iż zakwestionowana pozwem darowizna nie narusza powyższych zakazów gdyż objęte nią nieruchomości małżonków K. stanowiły istotny lecz nie jedyny składnik ich majątku wspólnego. Pozwana i jej mąż posiadali jeszcze inne wartościowe składniki majątkowe takie jak samochód, wyposażenie domu czy księgozbiór, a tym samym nie sposób przyjąć, iż wskazana czynność prawna doprowadziła do podziału ich majątku wspólnego. Nie można również uznać, iż czynność ta narusza drugi z wymienionych zakazów rozporządzenia majątkiem wspólnym tj., że T. K. (1) rozporządził swoim udziałem w nieruchomości, skoro majątek objęty ustawową wspólnością małżeńską jest bezudziałowy. Jest to współwłasność łączna, w której współwłaściciele nie mają określonych udziałów. Dłużnik mógł zatem rozporządzić ogólnie biorąc należącym do niego prawem do objętego rozporządzeniem przedmiotu, który będąc skutkiem tego rozporządzenia pozbawiony został cech przedmiotu należącego do majątku wspólnego, wszedł do majątku odrębnego pozwanej. Przepis art. 35 k.r.o. przewidujący zakaz rozporządzenia w czasie trwania wspólności udziałem, ze względu na bezudziałowość małżonków w tej wspólności nie może mieć odniesienia do czynności prawnych dokonywanych między małżonkami w czasie trwania wspólności. Zakaz ten dotyczy ewentualnych czynności prawnych małżonków z udziałem osób trzecich .

Odnosnie wiedzy pozwanej co do działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela sąd I instancji nie miał wątpliwości. A. K. sama potwierdziła tę okoliczność w swoich zeznaniach. Stwierdził ponadto, że stan świadomości pozwanej w powyższym zakresie nie miał znaczenia, albowiem przeniesienie na nią udziału we własności nieruchomości nastąpiło nieodpłatnie, a tym samym zgodnie z art. 528 k.c. jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Podsumowując Sąd Okręgowy uznał, iż ziściły się w niniejszej sprawie wszystkie przesłanki skargi pauliańskiej, a tym samym umowę darowizny w części wskazanej przez powoda uznać należało za bezskuteczną, w celu zaspokojenia przysługującej powodowi wierzytelności wynikających z wymienionych prawomocnych orzeczeń sądowych.

Powództwo Skarbu Państwa- Wojewody (...) podlegało jednak częściowemu oddaleniu wobec zaspokojenia części wskazywanych przez niego wierzytelności tj. wynikającej z punktu 3 wyroku Sądu Okręgowego Warszawa –Praga w Warszawie z dnia 24 listopada 2011 roku, sygn. akt II C 501/10 tj. co do kwoty 92.353 zł, co wynikało z treści pisma komornika sądowego z dnia 10 października 2016 r. o stanie zaległości w sprawie egzekucyjnej i z zawiadomienia o wszczęciu egzekucji z 4 maja 2017 r.. Nadto z zaświadczenia komornika z dnia 3 stycznia 2019r. wynikało, że w sprawie Km 429/17 wyegzekwowano kwotę 13.320,06 zł tytułem dalszych odsetek wynikających z tego tytułu wykonawczego. Z punktu I wyroku z dnia 24 listopada 2011 roku wynika, że odsetki ustawowe zostały zasądzone od kwoty należności głównej tj. 1.702.716,39 zł od dnia 26 czerwca 2009 roku do dnia zapłaty. W tym zakresie sentencja wyroku określa wierzytelność w zakresie należności odsetkowych powyżej wyegzekwowanych już odsetek ustawowych w kwocie 65.222,82 zł (51.902,76 + 13.320,06).

Ponadto Sąd Okręgowy zwracał uwagę,, iż powodowi na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Żoliborza VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń z dnia 24 października 2013r. sygn. VII P 1238/09 żadna wierzytelność pieniężna nie przysługuje, wierzytelność wynika jedynie z wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 stycznia 2015r. wydanego w sprawie sygn. XXI Pa 342/14 zapadłego na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego T. K. (1). Wysokość wierzytelności wynosi 67, 50 zł.

Powództwo zostało oddalone także w zakresie wierzytelności określonej przez powoda jako: „z tytułu również odsetek ustawowych i kosztów egzekucji tych należności” albowiem bezskutecznością może być objęta jedynie czynność prawna dłużnika maksymalnie do rozmiarów konkretnej wierzytelności przysługującej wierzycielowi wyrażonej w kwocie pieniężnej. Ponadto koszty egzekucji ściągane są wraz z egzekwowanym roszczeniem, zaś ustalane są postanowieniem komornika.

W związku z uwzględnieniem żądania w przeważającej części Sąd Okręgowy jak wskazał na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. kosztami procesu obciążył pozwaną, zasądzając od niej na rzecz Skarbu Państwa- Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4.500 zł tytułem opłaty sądowej, od której zwolniony był powód.

Wyrok powyższy zaskarżyła pozwana w części uwzględniającej powództwo. W swojej apelacji zgłosiła zarzuty naruszenia:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie istotnych faktów oraz przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów wyrażające się w pominięciu zeznań świadka T. K. (1) i pozwanej, z których wynika, iż rozporządzenie przedmiotami majątkowymi należącymi do majątku wspólnego zmierzało do podziału majątku wspólnego w czasie trwania wspólności ustawowej,

- art. 527§1 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu nieważnej czynności prawnej w postaci umowy darowizny zawartej między T. K. (1) jako darczyńcą a jego żoną, w części w jakiej T. K. (1) darował R. K. swój udział,

objęty wspólnością ustawową małżeńską, w wysokości 2/3 części w prawie własności nieruchomości położonych w miejscowości G., gmina T., składającej się z działek ewidencyjnych o numerach (...) o powierzchni 0,6198 ha, za bezskuteczną wobec powoda,

- art. 527 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w uwzględnieniu powództwa o uznanie czynności za bezskuteczną celem zaspokojenia wierzytelności Skarbu Państwa - Wojewody (...) wynikającej z punktu 2 prawomocnego wyroku z dnia 13 stycznia 2015 r. Sądu Okręgowego w Warszawie (syg. XXI Pa 342/14) co do kwoty 67,50 zł, zaopatrzonego klauzulą wykonalności, mimo iż należność powoda w tym zakresie została już zaspokojona,

- naruszenie art. 35 k. r i o. w zw. z art. 58 k.c., przez jego niezastosowanie i sprzeczne z tym przepisem uznanie za ważną umowy darowizny, mocą której T. K. (1) podarował swojej żonie cały swój udział w prawie współwłasności w/w nieruchomości, która to umowa stanowiła niedopuszczalny podział majątku wspólnego w trakcie trwania wspólności majątkowej.

Tym samym apelująca wносиła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa w stosunku do niej w całości ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa Praga w Warszawie oraz o zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja strony pozwanej sprowadza się do kwestii ważności umowy darowizny zawartej przez pozwaną z mężem w dniu 7 VIII 2014 r. w kontekście postanowień art. 35 k.r. i o. zgodnie z którym „W czasie trwania wspólności ustawowej żaden z małżonków nie może żądać podziału majątku wspólnego. Nie może również rozporządzać ani zobowiązywać się do rozporządzania udziałem, który w razie ustania wspólności przypadnie mu w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku.” Zdaniem apelującej przedmiotowa umowa narusza zakaz wynikający z powyższego przepisu, gdyż de facto prowadzi do podziału majątku dorobkowego małżonków przed ustaniem łączącego ich ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej.

Ustosunkowując się do powyższych twierdzeń podnieść należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego za ugruntowane już można uznać stanowisko zgodnie z którym w czasie trwania ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej dopuszczalne jest rozporządzenie przez małżonka przedmiotem wchodzącym w skład majątku wspólnego na rzecz majątku odrębnego drugiego małżonka. Wspólność majątkowa powinna bowiem służyć przede wszystkim samym małżonkom, a dysponowanie wchodzącymi do tej wspólności składnikami majątkowymi powinno stanowić ich wyłączne prawo. Tym niemniej jednak swobodę małżonków w tym zakresie ogranicza przepis art. 35 k.r.o. Jak stwierdził to Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 10 IV 1991 r. III CZP 76/90 , sprzeczne z tym przepisem, i w konsekwencji nieważne (art. 58 § 1 k.c.), będą takie czynności prawne między małżonkami, odnoszące się do składników majątku wspólnego, których treść i cel wskazują, że zmierzają do podziału majątku wspólnego w czasie trwania wspólności ustawowej (patrz również orzeczenia SN z 6 VI 1975 r. III CRN 134/75, z 8 II 1994 r. III CZP 3/94, z 20 II 1996 r. I CRN 8/96, z 27 III 2001 r. IV CKN 289/00, z 20 II 2008 r. II CSK 451/07, z 18 I 2012 r. II CSK 139/11, z 30 VI 2020 r. III CSK 269/19).

Z powyższego wynika, że zawarta przez małżonków T. i A. K. umowa darowizny, mocą której dłużnik powoda T. K. (1) darował swojej żonie przysługujące mu prawa (określone mianem udziału) do wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków udziału 2/3 we własności nieruchomości położonej w miejscowości G. , gmina T. , objętej księgą wieczysta KW nr (...) co do zasady była dopuszczalna, o ile nie zmierzała do dokonania podziału majątku wspólnego małżonków.

Słusznie tym samym apelująca podnosiła, iż obowiązkiem sądu I instancji było ustalenie jaki był zgodny zamiar stron i cel zakwestionowanej umowy. Zgodnie bowiem z art. 65 § 2 k.c. „W umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.”.

Zgodzić się należy ze stanowiskiem Sądu Okręgowego wyrażonym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż motywacja dokonania na rzecz pozwanej darowizny nie była przesądzająca dla oceny działania dłużnika w celu pokrzywdzenia wierzyciela. Tym niemniej miała ona znaczenie dla oceny dokonanej czynności prawnej z punktu widzenia zakazów ustanowionych w art. 35 k.r. i o..

Oceniając powyższą motywację należało również wziąć pod uwagę treść całej dokonanej w dniu 7 VIII 2014 r. czynności prawnej a nie tylko jej fragment odnoszący się do darowania przez T. K. (1) żonie prawa dotyczącego własności jednej z 4 wymienionych w niej nieruchomości.

Zarówno pozwana jak i przesłuchany w charakterze świadka dłużnik powoda T. K. (1) zgodnie twierdzili, iż zawarli umowę darowizny z dnia 7 VIII 2014 r. kierując się chęcią uporządkowania spraw finansowych, majątkowych, administracyjnych wobec pogorszającego się stanu zdrowia T. K. (1) i jego wieku, „żeby nie zostawiać żonie spraw nieuregulowanych” (5-9 min nagrania zeznań świadka z rozprawy dnia 12 III 2019 r.). Słusznie jednak sąd I instancji przyjął, iż strona pozwana nie wykazała pogorszenia się stanu zdrowia dłużnika w 2014 r., a w konsekwencji chęci uporządkowania w związku z tym spraw majątkowych pomiędzy małżonkami. Do akt nie zostało złożone żadne zaświadczenie lekarskie, jakakolwiek dokumentacja medyczna, z której wynikałby stan zdrowia T. K. (1) zaś jego zeznania i zeznania pozwanej w tym zakresie również nie zawierały żadnych informacji. Poza tym jako mało wiarygodne jawiły się tłumaczenia pozwanej i jej męża o potrzebie uregulowania przyszłych spraw spadkowych, żeby pozwana nie miała z tym problemów, gdyż nie wyjaśnione zostało na czym problemy te miałyby polegać, w szczególności w kontekście ugodowej w tym zakresie postawy synów, o której zeznawali małżonkowie.

Biorąc pod uwagę okoliczność, iż już od 2011 r. przeciwko T. K. (1) było prowadzone postępowanie egzekucyjne, że jego wierzyciel podejmował liczne działania zmierzające do odzyskania długu (m.in. w roku 2012 wniósł o obciążenie nieruchomości objętej niniejszym sporem hipoteką przymusową, zainicjował postępowanie prokuratorskie w sprawie podejrzenia udaremnienia przez T. K. (1) wykonania wyroku (...) z dnia 24 XI 2011 r. wydanego w sprawie II C 501/12), o których pozwana wiedziała, należało przyjąć, iż motywem działania małżonków K. było raczej udaremnienie możliwości zaspokojenia się wierzyciela z udziału, który w razie ustania wspólności majątkowej małżeńskiej przypadłby jemu lub jego spadkobiercom.

De facto jednak i w tym przypadku należało się zastanowić czy skutkiem dokonanej czynności prawnej polegającej na przesunięciu pod tytułem darmym składników majątku wspólnego do majątku osobistego pozwanej nie był podział majątku wspólnego małżonków.

Jak wynika z umowy darowizny z dnia 7 VIII 2014 r. do majątku osobistego A. K. przeszedł nie tylko posiadany przez małżonków udział 2/3 w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości G., gmina T., ale również prawo własności wszystkich innych należących do majątku wspólnego nieruchomości o łącznej wartości 830 000 zł (k 21).

Niewątpliwie były to jak zeznała pozwana główne, istotne składniki majątku dorobkowego dłużnika i jego małżonki, ale nie jedyne.

Z zeznań T. K. (1) i A. K. wynikało, że pozostały jeszcze ruchomości znajdujące się w domu w R. przy ul. (...), w tym bliżej nieokreślony księgozbiór liczący według pozwanej kilkaset, a według jej męża kilka tysięcy wolumenów i 13 letni samochód marki B. (...) (k 190 v i 191).

Apelująca w swojej apelacji podnosiła, że pozostałe składniki majątku wspólnego nie przedstawiały większej wartości, że były to przedmioty zużyte i, że rolą sądu I instancji było ustalenie proporcji wartości składników majątkowych, którymi dłużnik powoda rozporządził na rzecz żony do wartości całego majątku. Odnośnie drugiego z przywołanych twierdzeń, to należy z nim się zgodzić. Problem polega jednak na tym, że strona pozwana nie zaoferowała żadnych wniosków dowodowych, które pozwoliłyby ustalenie takiej proporcji poczynić. W żaden sposób nie wykazała jakiej wartości były pozostałe składniki majątku wspólnego małżonków, chociaż z mocy art. 6 k.c. to ją obciążał ciężar dowodowy w tym zakresie, gdyż to ona wywodziła z powoływanych przez siebie okoliczności korzystne skutki prawne

w postaci nieważności, jako sprzecznej z art. 35 k.r. i o. umowy darowizny. Nie sposób jest również dać wiary gołosłownym twierdzeniom pozwanej i jej męża, że objęte wspólnością ustawową małżeńską ruchomości nie miały żadnej wartości lub miały wartość znikomą. Jak wynikało bowiem z zeznań T. K. (1) przed wszczęciem przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego małżonkowie żyli na wysokim poziomie. Otrzymane przez niego jako syndyka tytułem wynagrodzenia środki pieniężne, także te podlegające na mocy wyroku sądu zwrotowi (a zatem w kwocie co najmniej 1,7 mln zł) zostały spożytkowane na remont domu, na wypoczynek (k 190 v). Opierając się na zasadach doświadczenia życiowego i logiki nie sposób jest przyjąć, iż przy tego rodzaju standardzie życia pozwana i jej mąż otaczali się w domu starymi, zużytymi przedmiotami. Nie wiadomym jest zupełnie jaka jest wartość zgromadzonego przez nich księgozbioru. Pewną wartość musiał również przedstawiać 13 letni samochód B. marki X5, skoro na dzień dzisiejszy wartość takiego samochodu jak wynikało z wydruków internetowych wynosi około 50 000 zł. Czy wszystkie w/w ruchomości przedstawiały na dzień 7 VIII 2014 r. na tyle znikomą w stosunku do objętych umową nieruchomości wartość, iż można byłoby przyjąć, że małżonkowie dokonali w czasie trwania wspólności majątkowej małżeńskiej podziału majątku wspólnego, nie sposób było ustalić. Jak wynika z przywołanych powyżej orzeczeń Sądu Najwyższego przy dopuszczalnych co do zasady przesunięciach pomiędzy majątkiem wspólnym małżonków a ich majątkiem osobistym chodzi o to aby nie doprowadzić do likwidacji majątku wspólnego przed ustaniem wspólności ustawowej małżeńskiej. Strona pozwana nie wykazała, zaś, że taka sytuacja na skutek umowy darowizny z dnia 7 VIII 2014 r. nastąpiła, stąd wbrew zarzutom apelacji rozstrzygnięcie sądu I instancji uznać należy za prawidłowe.

Dodatkowo Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, iż zakwestionowana umowa darowizny została sporządzona w formie aktu notarialnego i jak wynikało z zeznań T. K. (1) przed jej zawarciem konsultował on z notariuszem dopuszczalność dokonania takiego rozporządzenia przysługującymi mu do majątku wspólnego prawami, przedstawił intencje, które mu przyświecały. Mając na uwadze treść art. 81 ustawy prawo o notariacie (Dz.U. 2020.1192) mówiącego o tym, że notariusz odmawia dokonania czynności notarialne sprzecznej z prawem, należy przyjąć domniemanie, iż niemożliwym jest aby w niniejszym przypadku notariusz wyraził zgodę na sporządzenie aktu notarialnego prowadzącego do zawarcia naruszającej przepisy prawa umowy tj. prowadzącej wbrew zakazowi z art. 35 k.r. i o. do podziału majątku małżonków w czasie trwania pomiędzy nimi ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej. Stanowi to dodatkowy argument za tym, iż celem umowy darowizny z dnia 7 VIII 2014 r., o którym został poinformowany notariusz nie było dokonanie podziału majątku wspólnego małżonków K..

Nie doszło również w niniejszej sprawie do naruszenia art. 527 § 1 k.c. poprzez uwzględnienie powództwa o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną celem zaspokojenia wierzytelności powoda wynikających z pkt 2 wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 13 I 2015 r. XXI Pa 342/14, co do kwoty 67,50 zł wobec jej zaspokojenia. Postanowienie komornika informujące o wyegzekwowaniu powyższej należności w całości i ukończeniu egzekucji zostało wydane w dniu 30 III 2019 r., a więc już po wydaniu zaskarżonego wyroku i dołączone dopiero do apelacji pozwanej (k 236). Apelująca nie wykazała, że kwota 67,50 zł wynikająca z powyższego wyroku została wyegzekwowana na rzecz wierzyciela do dnia 12 III 2019 r. tj. zamknięcia rozprawy przed sądem I instancji. Zgodnie bowiem z art. 316 § 1 k.p.c. sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Przepis ten z mocy art. 391 § 1 k.p.c. znajduje zastosowanie przez sądem II instancji. Dlatego też pomimo niezasadności zarzutu apelacyjnego zaskarżony wyrok podlegał zmianie poprzez oddalenie powództwa w części dotyczącej zaspokojenia wierzytelności wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 13 I 2015 r. wydanego w sprawie XXI Pa 342/14, o co powód także wnosił w swoim piśmie procesowym z dnia 10 I 2020 r. (k 267).

Dokonana zmiana orzeczenia była na tyle nieistotna, iż z mocy art. 100 zd. 2 k.p.c. należało przyjąć, iż powodowi należy się od pozwanej zwrot całości poniesionych przez niego kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji.

E.Klimowicz-Przygódzka